

Seminář č. I. – Právní metodologie a její úloha v právní vědě a praxi

Zadání příkladů:

I. **Přečtěte si úvod ke knize F. Roučka *Základy právního myšlení čili Nástin juriologie*. Brno, Všehrad, 1938, s. 11 – 14*) a promyslete si odpovědi do diskuse o následujících otázkách:**

- 1) Co soudíte o vědeckosti právního studia a právního myšlení?
- 2) Co je to právní topografie a jaký má vztah k pozitivní právní úpravě?
- 3) Jaký je podle Roučka vztah „logiky myšlení“ a „logiky života“?
- 4) Jakou úlohu hraje právní metodologie v právnickém studiu?
- 5) Jak Rouček koncipoval svou juriologii? Na jakých idejích se zakládá?
- 6) S jakými disciplínami souvisí právní metodologie ?

II. **Ústavní soud ve svých nálezech sp. zn. Pl. ÚS 21/96 a sp. zn. Pl. ÚS 33/97 vymezil pro oblast judičiální typově situaci, kdy je třeba odchytil se od interpretačního výsledku docíleného jazykovým výkladem, a dále také vztah jazykového a teleologického výkladu.**

„Je nutno rozlišovat případy, ve kterých lze soulad ustanovení právního předpisu s ústavním pořádkem zabezpečit jeho ústavně konformní interpretací a kdy tak učinit nelze a je nutno přistoupit k jeho zrušení. Soud přitom není absolutně vázán doslovným zněním zákonného ustanovení, nýbrž se od něj smí a musí odchytil v případě, kdy to vyžaduje ze závažných důvodů účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost nebo některý z principů, jenž mají svůj základ v ústavně konformním právním řádu jako významovém celku. Je nutno se přitom vyvarovat libovůle; rozhodnutí soudu se musí zakládat na racionální argumentaci.“(citace odůvodnění nálezu ÚS sp. zn. Pl. ÚS 21/96 ze dne 4. 2. 1997).

Dalším naprosto neudržitelným momentem používání práva je jeho aplikace, vycházející pouze z jeho jazykového výkladu. Jazykový výklad představuje pouze prvotní přiblížení se k aplikované právní normě. Je pouze východiskem pro objasnění a ujasnění si jejího smyslu a účelu (k čemuž slouží i řada dalších postupů, jako logický a systematický výklad, výklad e ratione legis atd.). Mechanická aplikace abstrahující, resp. neuvědomující si, a to buď úmyslně nebo v důsledku nevzdělanosti, smysl a účel právní normy, činí z práva nástroj odcizení a absurdity. Akceptace i dalších pramenů práva, kromě práva psaného (zejména obecných právních principů), evokuje otázku jejich poznatelnosti. Jinými slovy evokuje otázku, zda je jejich formulování věcí libovůle, nebo zda lze stanovit při jejich formulování do určité míry objektivizovatelné postupy. (citace odůvodnění nálezu ÚS sp. zn. Pl. ÚS 33/97).

Otázky:

- 1) Jak chápete rozlišování metod (aspektů či kánonů) právní interpretace?
- 2) Jaký je Váš názor na úlohu jazykového výkladu v právní interpretaci ve vztahu k ostatním metodám?
- 3) Co je cílem právní metodologie?

Další studijní prameny:

Melzer, F. Metodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace. 2. vydání, Praha: C. H. Beck, 2011, s. 2 -37 (I. kapitola)

*) Studijní text je přístupný ve složce *Učební materiály\Seminární četba* a zároveň též v dokumentech MS Teams – team *PrF MP909K Právní interpretace - MPPP* (podzim 2020)